

tema apassionant, i que podríem passar-nos el temps que ens queda parlant-ne. Però tenim la sospita que no és el tema més urgent, ni el més útil per al País.

Jordi Muñoz
Maig 2009

Xavi Sarrià

Hid. del paradís

La generació de l'ofensiva

EL NOSTRE ÉS UN PAÍS que es reinventà a partir de anys seixanta quan Joan Fuster i altres joves d'aquella generació, reprengueren i catalitzaren les idees, ferotgement aniquilades durant la guerra i el franquisme posterior, que fins aleshores havien existit al voltant dels fonaments nacionals del nostre poble. Una aspiració política que es començà a gestar a l'entorn d'un nucli d'estudiants dels anys cinquanta, seixanta i, sobretot, setanta que s'aplegaven als àmbits acadèmics i que, des de la clandestinitat i després obertament, aconseguiren créixer i multiplicar-se en una legió de joves que anhelaven enfrontar-se a la dictadura i a l'opressió nacional, una decisió que havia de comportar canvis històrics en aquest país.

La història posterior, però, es ben sabuda. Les frustracions i les renúncies que comportaren els pactes amb la dreta espanyola durant l'anomenada Transició, aplanaren el terreny de la desastrosa situació actual. Tot i així, aquella generació que ens precedí encara guanyà valuoses batalles que obriren una finestra a l'optimisme. I una d'aquestes fou, sens dubte, la que permeté la aprovació la Llei i Ús de l'Ensenyament del Valencià. Una llei que, malgrat les llargues ombres que n'han enfosquit l'aplicació, ens ha permès avançar gràcies, entre d'al-

tres mesures, a l'arribada a les escoles i instituts d'arreu del territori d'una fornada de mestres que han possibilitat que joves com nosaltres ens haguem criat sense complexos i amb actitud crítica davant la realitat nacional i social del nostre país.

La nostra generació, per tant, ha tingut a l'abast les eines necessàries que les altres no van tenir: la implantació arreu del territori, i d'una manera moderadament generalitzada, de l'ensenyament en valencià. I aquest fet ha comportat inevitablement la renovació i ampliació del discurs fusterià més enllà de l'àmbit universitari i cultural on va nàixer, enriquint-lo amb pràctiques i òptiques propiciades per la propagació i el creixement dels seus eixos vertebradors. Així, per exemple, s'ha començat a superar el conflicte lingüístic a través de la normalització de la racionalitat a les aules, fet que ha ajudat a enfortir i popularitzar els fonaments de la defensa de la llengua (com ho demostren les multitudinàries Trobades d'Escola Valenciana). De la mateixa manera, molts de nosaltres hem perdut definitivament els complexos a l'hora d'afirmar que es pot ser radicalment valencià sense perdre de vista ni l'àmbit polític de la nostra nació (com ho demostren les massives manifestacions anuals del 25 d'abril i el 9 d'octubre) ni les lluites socials que s'hi duen a terme (com ho demostren la extraordinària profusió dels moviments «Salvem» i plataformes similars arreu del territori). Una concepció aquesta, la de la sinergia necessària entre lluites nacionals i socials, que també fou plantejada per una part important d'aquelles generacions d'abans i després de la guerra i que ha estat i continua sent la clau per crear les dinàmiques necessàries que permeten transformar de debò el país en què vivim.

Avui dia és evident que aquesta visió ha començat a donar resultats. I els ha donat per l'esforç dels qui des de la pura

resistència política afavoriren la reconstrucció dels nostres pilars fonamentals però també pels qui en som fills i hem aconseguit anar més enllà apostant en diferents àmbits de la nostra societat. I com a exemple, posaré el que em correspon: el món de les cultures juvenils, un món complex i difícil però que ara com ara és una de les armes més poderoses que tenim a l'abast per tal de potenciar i difondre el nostre concepte transformador de la societat. Deia Fuster que «tota política que no fem nosaltres serà feta en contra nostra». Per desgràcia aquest raonament s'ha demostrat ben encertat en parts del nostre propi territori com la Catalunya Nord, on l'estat francès ha imposat una maquinària cultural de tal magnitud que ha aconseguit anul·lar l'interès per la llengua i la cultura pròpia entre el jovent. Nosaltres, en canvi, tinguérem la fortuna —o desgràcia— que l'Estat espanyol procedí d'una manera diguem-ne «menys civilitzada» a l'hora d'intentar exterminar-nos, fet que històricament ha provocat una reacció política contrària entre les franges potencialment rebels de la societat, com ara el jovent. Una reacció política que ha assegurat un relleu, en relació amb el clar exponent dels anys de la Transició, i que avui, de tota manera, s'enfronta a les potents indústries culturals hostils que sacsegen i orienten les preferències de la nostra gent jove en el marc d'aquest món globalitzat. Per això és tan important comptar amb armes en forma de referents de prestigi que ens permeten contrarestar-les. I una d'aquestes és, sens dubte, la música.

El País Valencià ha protagonitzat una història ben interessant en aquest sentit. Ho puc afirmar perquè durant aquests darrers vint anys m'he dedicat a recórrer-lo poble a poble i he pogut viure el canvi que ha experimentat des de principi de la dècada dels noranta, quan una desena de grups vàrem co-

mençar a cantar en valencià amb l'embolcall dels ritmes que més ens atreien. Cal recordar que després de les renúncies i derrotes que comportaren la «Batalla de València», el govern socialista semblà desinteressar-se per la música feta en la nostra llengua com si el fet de cantar en valencià es consideràs una actitud política perillosa per aquells qui volien normalitzar un *status quo* pactat amb la dreta espanyolista que va calar foc a la normalitat política que s'imposava. En aquest context, els anys vuitanta significaren un daltabaix força significatiu i vergonyós si tenim en compte que els socialistes, a diferència d'ara, tenien la presidència de la Generalitat, la majoria a les Corts, diputacions, alcaldies de les grans ciutats i altres òrgans institucionals, i que res d'això no serví per a evitar que la música en llengua pròpia s'assecàs en un desert només superat per aquells qui, o bé van tenir la sort de popularitzar la seua proposta més enllà de l'Ebre, o bé van embolicar-se la manta al coll per resistir amb heroisme a l'abandonament dels qui fins aleshores els havien utilitzat com a bandera.

Tot desert, però, té els seus límits i a casa nostra, a principi dels anys noranta, començaren a treure el cap una sèrie de grups recolzats per la fornada de joves nascuts després de la frustració de l'Estatut. Foren les campanyes del Tirant de Rock, esperonades arran de l'èxit del primer «rock català» al Principat les que facilitaren l'aparició de diferents formacions armades de ritmes que no només bevien dels que es feien al nord sinó també, i sobretot, dels que arribaven provinents de les cultures juvenils alternatives que bategaven amb força arreu de l'estat i el continent europeu. I fou gràcies a aquests vincles, diguem-ne contraculturals, que grups com nosaltres començàrem a connectar amb els joves que creixen escolartzats en valencià arreu de les comarques però també, no ho

oblidem, amb públic castellanoparlant de les grans ciutats que se situava sota el mateix influx d'aquests corrents. Uns corrents que estaven carregats d'un contingut trencador i renovador i que entroncaven directament tant amb el nostre sentiment de joves frustrats pels primers anys de «democràcia» com amb la nostra identitat de valencians, tan avesats a la traïció i el desengany. I parle de tota una fornada de bandes que, en definitiva, ens varem enfrontar al repte de demostrar que es podia fer música en la nostra llengua, compromesa amb el territori i la societat, i arribar a tota mena de públic sense prejudicis i amb la il·lusió pròpia dels qui teníem poc a perdre i molt a guanyar.

Avui, vint anys després, puc dir que arreu del territori existeix una escena forta i poderosa de grups de música en la nostra llengua que sorprenen, no només per la quantitat, sinó per la qualitat i la diversitat. Grups que practiquen músiques de tot tipus, des del hardcore visceral fins a la cançó d'autor, passant pel mestissatge festiu, el hip hop o el pop independent més actual, i que provoquen que un exèrcit de joves omplin recintes públics i privats com mai abans. I el que és més important: que es coneixen entre ells i se senten forts. I precisament aquest és l'efecte més positiu de la nostra música en la nostra societat. Perquè aquesta eclosió de concerts permet que milers de joves trenquen les barreres de l'estigmatització i la incomunicació propiciada per les polítiques agressives dels qui ens governen, que se n'adonen que no estan sols i que allò que pensen ho comparteixen i defensen molts altres com ells. Ho dic, perquè a mi m'ha passat. Em va passar personalment quan vaig viure aquells memorables concerts de la plaça de bous, totalment revolucionaris als ulls d'un adolescent de la València de principi dels noranta; però també m'ha passat i

em continua passant ara, quan conec joves de barris de València o d'Alacant o de ciutats i pobles com Xàtiva o Crevillent o Vinaròs que em continuen dient com ha estat d'important per a ells descobrir que no estan sols, que se senten recolzats i com això els ha animat a incorporar-se al front comú que protagonitzem entre tots. I ho han fet a festivals com la Gira per la Llengua, el Festivern, el Tourbolet, el concert del 25 d'abril, l'Aplec dels Ports, el desaparegut Rock a la Mar, les iniciatives del Col·lectiu Ovidi Montllor o la resta d'innumerables concerts organitzats per la xarxa d'organitzacions i col·lectius, casals i ateneus, que vertebraren el territori d'una manera voluntària i anònima i que configuren la nostra terranyina de resistència. Sí, de resistència. Dic de resistència no per una qüestió romàntica o estètica sinó perquè és el millor terme per definir l'única manera que ens queda per sobreviure davant l'hostilitat oberta a què ens sotmeten la majoria de les nostres institucions. I això la fa heroica però també feble. Perquè viure en la resistència té els seus avantatges però també els costos derivats del fet que, vulguem o no, no podem sobreviure eternament sense cap mena de suport polític, amb el boicot del mitjans de comunicació públics i batallant periòdicament contra les prohibicions, criminalitzacions i persecucions a què ens veiem exposats.

Per això jo també, com molts vosaltres, de vegades caic en el desànim. Perquè malgrat tots els desastres històrics que hem aconseguit superar, malgrat tots els esforços que hem realitzat durant generacions, malgrat l'èxit parcial de l'escola valenciana i les dinàmiques, com l'exemple musical descrit, que hem aconseguit engendrar, continuem aguantant els cops que ens plouen. Però els cops també ens ensenyen. Perquè si alguna cosa ens mostra aquesta cultura de resistència que

hem adquirit durant tots aquests anys, és que nosaltres els valencians estem acostumats a lluitar, a arremangar-nos i aferar-nos a les petites victòries diàries per creure que la guerra no està perduda. Però també que no podem caure en el parany de relaxar-nos i que necessitem fer el pas endavant per passar de la resistència a una altra dinàmica. Avui comptem amb una generació de joves àmplia, formada, desacomplexada, que procedeix de diferents sectors socials i que, per tant, pot ampliar, difondre i posar en pràctica els postulats bàsics de la nostra manera d'entendre el país i el món per tal d'incidir i transformar la societat que ens envolta. Aquest ha de ser el nostre repte. El nostre relleu generacional en la cursa que ha dut a terme la nostra gent durant tots aquests anys i que, malgrat el cansament, les desil·lusions i les desercions que ha acumulat, ha aconseguit superar els obstacles i arribar als nostres dies amb més embranzida i experiència que mai. I això ens fa més forts. Perquè si amb tot aquest temporal en contra hem aconseguit mantenir els indicadors que ens conviden a creure en l'esperança, què no serem capaços d'avançar quan l'oratge ens porte vents més favorables? Comptat i debatut, aquest és el signe de la nostra història. I el demà que ens cal protagonitzar.